

UMÍTE SE ZBAVIT STAROSTÍ S LICENCEMI?

> *I když jste si přečetli náš návod na to, jak si udělat pořádek v softwarových prostředcích (SAM), možná dál přemýšlíte, jestli existuje cesta, jak se zodpovědnosti za licence úplně zbavit. Pro jistotu si připomeňme, že software bez licenčních podmínek prakticky ani de iure neexistuje (mezi námi, text licence GNU pro Open Source software je taky poctivých 30 tisíc znaků...), tak se smířme s tím, že stejně jako je dobré občas si zajít na technologické školení o produktech, tak se vyplatí přinejmenším sem tam zjistit, jestli nestojíme už více než jen jednou nohou v problémech kvůli ignoranci licenčních pravidel.*

Aplikovat je na konkrétní problémy a scénáře, to je rovněž práce pro specialisty, jejichž pomoc je stejně důležitá jako kvalitní implementace, školení či daňové poradenství. Za správné použití licencí i informací, kterých se vám dostane, ovšem nakonec ručíte vy. Proto byste si poradce měli vybírat skutečně obezřele. Anebo hledat cestu, jak si tyto otázky zjednodušit, tím, že využijete nabídku softwaru jako služby (SaaS).

Zrekapitulujme tvar a velikost hracího pole. Autorský zákon zaručuje autorovi veškerá práva k jakémukoli nakládání s jeho softwarem. Pomocí licenčního ujednání autor vymenuje tu část práv, již je ochoten sdílet se svými uživateli. Přesně zde specifikuje, za jakých předpokladů a podmínek mohou jeho software používat. Obvykle si při tom výslovně vymíňuje právo dodržování podmínek kontrolovat. To má jistě svoji logiku. Proto může kdykoli uživatele vyzvat k doložení jejich dodržení, ať již výzvou k provedení tzv. self assessment, kdy se za pravdivost dokladů a prohlášení o dodržení podmínek musí zaručit statutární orgány organizace, nebo tím, že se organizace na výzvu podrobí přímo nezávislému auditu.

Za dodržení licenčních pravidel vůči autorovi je vždy zodpovědný ten, jemuž bylo právo uděleno – tedy ten, kdo si pořídil licenci. V případě **tradičních nákupů licencí** je to firma, organizace, právnická či fyzická osoba. Ta zodpovídá za chování svých koncových uživatelů, za to, že jsou jim dostatečně známy podmínky a pravidla užití. Ošetřuje to obvykle pomocí směrnic, školení, předávacích protokolů. Firma musí dohlédnout na to, aby se se softwarem nezacházelo v rozporu s licenčním ujednáním, tudíž aby například nebyl kopírován, použit jiným

Jaké to je, když k vám přijde audit?

O tom mohou poutavě vyprávět kolegové ze společnosti ACTIVE 24!

I když si původně mysleli, že jsou pro Microsoft příliš malí, málem neviditelní, ukázalo se, že si zájem přece jen vysloužili. A tak dostali informaci, že se chystá návštěva auditora „z velké čtyřky“ a bude potřeba se mu aktivně věnovat. Většina kontrolních setkání s Ernst & Young se pak odehrála na dálku, formou online meetingů z Velké Británie, která je nepsaným centrem evropské správy softwarových potřeb (SAM). Při „sezeních“ se zacházelo do skutečně nečekaných podrobností, včetně skriptů, které kontrolovaly datum instalace softwarových aplikací. Došlo i na detaily obchodních podmínek (a přenesení příslušné porce zodpovědnosti na koncového uživatele). Auditři nelenili a nechali si je předložit, vyžádali si kupu reportů a dokumentů, byli skutečně velmi důkladní.

A přitom témat bylo více než dost! ACTIVE 24 poskytuje registraci domén, webhosting, provozuje e-shopy a také služby serverového hostingu: managed server, virtual managed server, aplikační server. V té poslední oblasti se velice často setkává s licenčními podmínkami společnosti Microsoft, která audit na základě smluv uzavřených s ACTIVE 24 iniciovala. Naštěstí se jim již několik let za naší asistence poctivě věnuje, takže výsledkem auditu nebyly žádné výhrady či dokonce sankce.

Na setkání poskytovatelů služeb, o které pečuje DAQUAS, se později pan Zdeněk Brůna ze společnosti ACTIVE 24 podělil s kolegy o informace, jak audit probíhal, co všechno bylo potřeba a na co si dávat zejména pozor. Jsme rádi, že se nám daří partnery připravit tak, aby je podobné záahy shůry nezaskočily a oni tak měli příležitost prokázat, že svou práci dělají skutečně poctivě a na vysoké profesionální úrovni.

Gratulujeme a držíme palce i všem ostatním, kdo se budou někdy muset zpovídat z respektu vůči autorskému zákonu.

www.active24.cz

active 24

subjektem, pronajat, hostován (s výjimkou přesně specifikovaných případů).

V případě **poskytování softwaru jako služby** je tím, komu je udělena licence od výrobce, Poskytovatel. Opět má definováno, jak a komu může licenci přidělit a k čemu všemu ji smí užít – a specifickou smlouvou pro poskytovatele služeb je mu **odvolán** zákaz poskytnutí softwaru třetí straně. Samozřejmě se však musí postarat o kvalitní ochranu autorových práv, takže je povinen zajistit jejich propagování až ke koncovému uživateli. Musí jej prokazatelně seznámit s podmínkami užití a přenést na něj zodpovědnost za jejich dodržení. Pokud například určitý typ služby vyžaduje licenci a poplatky za každého uživatele, ten, kdo si takovou službu objedná, se zavazuje, že o počtu uživatelů bude podávat pravidelné a pravdivé informace. Zákaz kopírování, dekompile a jiného zneužití se rozumí sám sebou (ovšem ani to nezabývá poskytovatele služby povinností věrohodně doložit, že jím uživatele služby také vázal...).

Obecně je ovšem pro uživatele z pohledu zachování a garance licenční čistoty (license compliance) cesta SaaS mnohem snazší. Zajímají se už jen o pravidla použití dané služby ve svých konkrétních podmínkách, nikoli o všechny produkty a licence, z nichž je řešení postaveno. Nemusí vědět,

kolik mají mít procesorových licencí, zda je lze přenášet ze stroje na stroj, za jakých okolností mohou aplikace migrovat po serverových farmách, jaké další produkty (typicky databáze) je ještě potřeba provozovat na pozadí. **Ve scénářích SaaS se tedy zodpovědnost příjemně rozdělí.** Neleží jen na poskytovateli (který je k jejímu nesení obecně lépe uzpůsoben, díky své specializaci a podpoře, kterou partnerům poskytují výrobci), spočívá i na odběrateli služby, ovšem ten ji již dostává ve značně zjednodušené podobě, na kterou nepotřebuje mít IT kompetence.

Potřebuje však spolehlivého partnera. Software jako služba koncové uživatele totiž mnoha licenčních otázek zbaví, nové však před ně postaví – přinejmenším ve fázi rozhodování o uplatnění SaaS v portfoliu IT řešení. Co všechno je potřeba vzít v úvahu, dopodrobna rozebíráme v článku *Kudy a jak s licencí do oblak* na straně 23. Hybridní řešení klade zvýšené nároky na poskytovatele služby, kteří by měli být svými klienty jednoznačně vnímáni jako důvěryhodný partner, jemuž lze **bez obav** svěřit své IT starosti. Taková důvěra však s sebou samočinně nese i velikou zodpovědnost. A ta se bez přesného a poctivého studia a správného výkladu licenčních podmínek neobejde. Profesionality poskytovatelů se měří i touto znalostí.

Společnost DAQUAS v České republice pečuje o téměř 250 (číslo roste každý týden) partnerů, kteří nabízejí své profesionální služby jako hosting, outsourcing, správu IT. I když za využití svých licencí nese zodpovědnost ten, kdo si je pořídil, jistě není žádoucí, aby angažmá poskytovatelů služeb s sebou jako vedlejší efekt přineslo porušení licenčního ujednání. Proto pořádáme pravidelná setkání, na nichž své unikátní znalosti licenční politiky s profesionálními poskytovateli IT služeb sdílíme – a sloužíme jim jako konzultační bod v případech, kdy hledají optimální řešení pro své klienty. Přispíváme tak k jejich úspěchu, na nějž jsme také trochu pyšní.

■ Darina Vodrážková ■

SOFTWAREVÝ QUAS www.daquas.cz/quas

Komunikační rozhraní mezi našimi klienty, našimi službami a našimi partnerstvími (distribuce na adresy obchodních partnerů a při akcích, kterých je DAQUAS účasten)
adresa DAQUAS, s.r.o., Anny Letenské 7, 120 00 Praha 2, **webové stránky** www.daquas.cz, **e-mail** daquas@daquas.cz
telefony +420 222 51 22 01, +420 603 44 24 34, **fax** +420 222 51 22 02
obchodní a licenční informace (obchod@daquas.cz), **Infocentrum MSDN** (msdn@daquas.cz)
bezpečnostní produkty (security@daquas.cz), **pro poskytovatele služeb** (spla@daquas.cz)
změna kontaktních údajů (quas@daquas.cz)
 vychází 4x ročně ■ uzávěrka tohoto čísla 3. června 2013 ■ náklad 3 500 výtisků
 příští číslo vyjde v září 2013 ■ ISSN 1210-440X
 Není-li uvedeno jinak, jsou všechny ceny v tomto čísle bez DPH a mohou se měnit s pohybem kurzu zahraničních měn.

Dostal se k vám Softwarový QUAS náhodou a chcete číst i příští číslo? Pro to, abyste se zařadili mezi jeho pravidelné adresáty, stačí málo: pořizujte software nebo konzultační služby u společnosti DAQUAS.

Všechny texty jsou autorské a byly napsány k užítíku a potěšení společnosti DAQUAS, s.r.o. a jejich klientů. Chcete-li odtud přebírat články, či jejich pasáže, nezapomeňte uvádět zdroj, jinak porušujete nejen ustanovení autorského zákona, ale co horšího – též mravy ustálené mezi slušnými lidmi.

Někdy do roka se setkáváme s kolegy z firem, které se profesionálně věnují poskytování softwaru jako služby, ať již on-premise (přímo v kanceláři klienta; tzv. outsourcing), nebo z vlastních či pronajatých datových center (hosting, housing, application-as-a-service), abychom se podělili o své pohledy na situaci na zdejšímu trhu, výhledy k příštím verzím produktů, pojmenovali přání a potřeby koncových klientů a osvětlili některá temnější zákoutí licenčních otázek.

Mezi naše partnery z řad poskytovatelů služeb náleží i tato zvučná jména (řazeno abecedně): ACTIVE 24, AGORA plus, ARAMIT, AutoCont CZ, AXIOM PROVIS Int., BIZ-ONE EU, Casablanca INT, CNS, COOLHOUSING, D Finance, E LINKX, ENWICO DATA, Essence International, GTS Czech, IGNUM, Infinity, INTERNET CZ (FORPSI), Kancelářské stroje, KPCS CZ, Master Internet, NAVERTICA, NetDirect, T-Systems Czech Republic či ZONER software...